

Forvarderioperaatori erialase lõpueksami juhend

Eksamil osaleja kannab praktilise töö sooritamisel turvavarustust (turvajalanõud, helkurvest, kiiver).

Eksamiga taotletakse: Eksami sooritanu töötab metsas iseseisvalt ja planeerib oma töid; orienteerub metsas, määrab puu-ja põõsaliike; ning metsa-ja puidukahjustusi; laadib koorma langil ja virnastab sortimendi vahelaoplatsil, kasutades ratsionaalseid töövõtteid; teostab kokkuvedu, arvestades pinnast, tehnoarajatisi (kraavid, sihid, elektriliinid, teed); jälgib masina korrasolekut ja teeb tehnohoolet ning teeb koostööd teiste kokku- ja väljavedajatega; vastab forvarderioperaatori kutsestandardi 4. tasemele esitatud kompetentsinõuetele.

Eksami läbi viimisel arvestatakse HEV õpilastega ning neile luuakse eksami sooritamisel nende erivajadusi arvestavad tingimused. Hindamine toimub vastavalt hindamisjuhendile.

Forvarderioperaatori eksami osad on:

1. Metsanduslik test
2. Masinaehituse ja -hoolduse ülesanded
3. Koorma koguse ja puidu kvaliteedi hindamine
4. Sortimendi kokkuvedu forvarderiga

1. Metsanduslik test: koosneb 10 küsimusest, millega kontrollitakse metsanduslikke teadmisi. Test loetakse sooritatuks, kui taotleja:

- Kirjeldab kutsealaga seonduvate õigusaktide-, töökeskkonna- ja ohutusnõudeid;
- Tunneb ära Eestis kasvavad põhilised puuliigid;
- Tunneb ära põhilised puidurikked;
- Kirjeldab õigusaktidest tulenevaid keskkonnanõudeid;
- Tunneb ära sortimendid raielangil.

2. Masinaehituse ja -hoolduse ülesanded: koosneb 3 ülesandest, millega kontrollitakse teadmisi forvarderi ehitusest ja hooldamisest. Lahendamisel on lubatud kasutada forvarderi kasutamishandikuid. Ülesanne loetakse sooritatuks kui taotleja:

- Loetleb forvarderi tähtsamad seadmed ja mehhanismid ning näitab neid masinal;
- Teeb forvarderi käivituseelse kontrollimise ja käivitab mootori;
- Kirjeldab õlitasemete kontrollimist käigukastis, peaülekannetes, tandemikorpuses ja hüdroüsteemides ning kirjeldab sobiva õli lisamist;
- Kirjeldab 10h/25h tehnilise hoolduse;
- Kirjeldab 50h/100h tehnilise hoolduse;
- Kirjeldab forvarderi kütusefiltri vahetust ja käivitab mootori;

- Kirjeldab asendust vajava vooliku mõõtmist, tellimist ja vahetamist;
- Kirjeldab roomikute ja veokettide paigaldust;
- Selgitab forvarderi seadistamist masinaarvutis;
- Kirjeldab ette antud varuosa tellimist kasutades varuosakataloogi;
- Seadistab forvarderi eelsoojendamissüsteemi taimeri ja selgitab selle kasutamise vajadust.

3. Koorma koguse ja puidu kvaliteedi hindamine: praktiline ülesanne, millega kontrollitakse taotleja oskust hinnata puidu kvaliteeti ja kogust koormas. Ülesanne loetakse sooritatuks, kui taotleja:

- Kirjeldab etteantud nottide puidurikkeid;
- Kirjeldab koormasse laaditud puidu koguse arvutamist;
- Arvutab koormasse laaditud puidu koguse. Lubatud koguse eksimus on +/-15%. Kui koguse erinevus on suurem, loetakse ülesanne mittesooritatuks. Kui taotleja esitab hindamiskomisjonile lõpptulemuse, mis on alla 2,5 tm harvendusraiel või alla 5 tm uuendusraiel, loetakse ülesanne mittesooritatuks.

4. Sortimendi kokkuvedu forvarderiga: praktiline ülesanne, millega kontrollitakse taotleja oskusi läbi viia kokkuveotöid forvarderiga. Ülesanne koosneb sortimendi pealelaadimisest, (vähemalt 2,5 tm harvendusraiel ja 5 tm uuendusraiel paberipuitu) sõidust vahelaoplatsi ja mahalaadimisest. Hindamiskomisjonil on õigus muuta vastavalt langi parameetritele laaditavat sortimenti, kogust või sooritamise aega. Ülesanne loetakse sooritatuks kui taotleja:

- Laadib sortimendi koormasse ja virnastab vahelaoplatsi vähem kui 40 minutiga;
- Selgitab raielangi asukoha ja raieõiguse kontrollimist;
- Töötab kasvavaid puid vigastamata;
- Ei tekita sortimendile mehaanilisi vigastusi;
- Kasutab forvarderi ja hüdrotõstukit ergonomiliselt ning ohutult;
- Sortiment ei kuku haaratsite ja koorma alast maha;
- Ei puuduta laaditava sortimendiga, haaratsiga ja hüdrotõstukiga masina väliskülge;
- Vahelaoplatsil virnastatud sortimendi notid ei ulatu virna tasapinnast üle 15 cm sisse- ega väljapoole;
- Ei paranda virna ega koormat haaratsiga lüües;
- Moodustatud virnades puuduvad raidmed ja pinnas;
- Laadib vahelaoplatsis sortimendid eraldi virnadesse;
- Virnastab sortimendid kasvavaid puid vigastamata;
- Siseneb masinakabiini ja väljub masinakabiinist ohutult (kasutades treppi);
- Toestab masinast lahkudes tõstuki ja lülitab sisse seisupiduri;
- Kasutab turvavarustust (kiiver, kõrgnähtavusega riietus).

Eksamilangi kirjeldus:

- Eksamilank ja vahelaoplati asukoht kinnitatakse hindamiskomisjoni esimehe poolt;
- Eksamilangiks peab olema uuendus- või harvendusraie, raadamise lank;
- Eksamilangi pinnas peab olema hea kandvusega;
- Sortimendi virmad paiknevad mõlemal pool kokkuveoteed ja jäävad alasse, mis ulatub kokkuveotee telgjoonelt 2 – 10 m kaugusele.

Kokkuveo sooritamine:

- Taotleja saab hindamiskomisjoniga eelnevalt kokku leppides sooritada eksami oma forvarderiga;
- Taotlejale võimaldatakse enne eksami sooritamist forvarderiga tutvuda (proovisõit, proovitõsted, forvarderi seadistamine) 15 minuti jooksul;
- Sooritus algab ja lõpeb hindamiskomisjoni liikme märguande peale;
- Taotleja toestab tõstuki, lülitab peale seisupiduri ja väljub kabiinist ohutult kasutades treppi.

Sortimendi kokkuvedu forvarderiga loetakse koheselt mittesooritatuks, kui taotleja:

- Põhjustab hüdroüsteemide vigastamise või muu masina edasist töötamist takistava tegevuse, mis muudab soorituse jätkamise võimatuks;
- Tegutseb tahtlikult sobimatult või eirab tööohutusnõudeid põhjustades ohu enesele, hindamiskomisjoni liikmele või forvarderile;
- Ületab sortimendi laadimiseks ja vahelaoplati virmastamiseks ettenähtud aega (40 minutit).

Turvanõuded eksami sooritamise ajal:

- Eksami sooritamiseks eraldatud alas võivad viibida eksamit sooritav taotleja, hindamiskomisjoni liikmed ja hindamiskomisjoni esimehe loa saanud isikud;
- Taotleja peab eksami sooritamise ajal forvarderisse sisenemisel ja väljumisel kasutama turvavarustust (kiiver ja kõrgnähtavusega riietus).

Eksam loetakse sooritatuks juhul, kui kõik eksami osad (metsanduslik test, masinaehituse- ja hoolduse ülesanded, koorma koguse ja puidu kvaliteedi hindamine, sortimendi kokkuvedu forvarderiga) on sooritatud vastavalt eelpool kirjeldatud lävendile.

Hindamiskomisjonil on õigus muuta vastavalt langi parameetritele eksami sooritamise tingimusi.

Juhendi koostas

Meelis Kall

metsamasinaõppeüksuse juht